

en verworden
nog met eigen
het goed met
van een „nice-
— waarvan
kunnen leeren!
van Christus
s en dus geen
v. S.

IEKE
VEN

MEERDEN
RE PARTIJ

IV (Slot).

voornoemde
leden der A.
van de Gees-
en dus geen
daaruit vloet
de synodo-
nalg nemen,
k geen chris-
in samenwer-

te stelling is
lan der Partij
bben veroor-
valsche leer
n wij, volgens
d en de scha-
pold. Van die
p heden niet
echt van ons
n te hebben,
synode bijeen

Smilde in de
t wat inder-
or de gehele
rd „beleden”.
aggen, dat de
of zelfs zoo
s van. Ik ge-
le commissie,
bindend had
en, die heele
itig, diploma-
t. We komen
lezen krijgen
lezen en
i, '46 door de
n „goddelijke
n zich heel
r de laatste,
le koord en
en klein, of
feiten liggen

Smilde willen
le kernvraag
wat ver-
Of, specialer:

de kracht
retineert zich
allen, syno-
eens, dat het
na het ver-
vraag is dan:
e verder om-

eft wat het
ik principiël
een uitspraak

entrale vraag:
verzegt de
d!
lgens de sy-
ORHANDEN
NADE”, „DE
OFTE GODS”

Is krèk het-
heden onder
l aan Cand.

de doop ver-
e. bezit.
ook van een
„bezitterig”.
al wèl.
le ook rustig
trekt en dus
it” „voor-
og aan dat
og heelemaal
geen „ware”,

hebben gedaan, dat wij een zonde bedreven hebben, welke de afsnijding waardig is. Zij hebben ons niet kunnen afsnijden, omdat wij ons, voordat het zoover kwam, aan hen hebben onttrokken. Hadden wij dat niet gedaan, dan hadden zij met den ban over ons moeten komen. Nu hebben wij ons, volgens hen, zelf van de kerk en mitsdien van het rijk Gods afgesneden.

Wat houdt nu die afsnijding in? Welke gevolgen heeft de kerkelijke ban voor hem, die afgesneden wordt, en voor hem, die afsnijdt?

Het Formulier van den ban zegt, dat de afgesnedenen is uitgesloten buiten de gemeente des Heeren en vreemd is aan de gemeenschap van Christus, van de heilige sacramenten en van alle geestelijke zegeningen en weldaden, welke God aan Zijn gemeente heeft beloofd, zolang hij hardnekkig en onboetvaardig blijft in zijn zonden. Daarom moet hij voor een heiden en tollenaar worden gehouden door de gemeente. Zoo staat het in het Formulier. De afgesnedenen is dus geen christen meer. Hij staat niet alleen buiten de geïnstitueerde kerk, maar evenzeer buiten het rijk Gods. Die afgesnedenen is dus niet meer bekwaam tot den arbeid in het koninkrijk Gods, tenzij hij zich bekeert en weer wordt opgenomen. Hij kan op de levensterreinen buiten de geïnstitueerde kerk niet meer in den christelijken arbeid meedoen. Want heidenen en tollenaars worden niet in christelijke organisaties enz. opgenomen.

Volgens de synodocraten zijn de gevolgen van de vonnissen over ons, gelijk De Jansen in diens werk over de kerkelijke tucht uiteenzet, de volgende. Ten eerste kunnen zij ons niet meer erkennen als broeders¹⁴⁾. Ten tweede hebben wij geen gemeenschap

¹⁴⁾ Dat de synodocraten ons toch „broeders” willen noemen kunnen ze ook niet gronden op 2 Thess. 3:15: „En houdt hem niet als een vijand, maar vermaan hem als een broeder”, daar het in die Schriftplaats niet gaat over een ge-excommuniceerde doch een geenszins, die dus nog officieel in de gemeenschap der kerk is. Zie ook Jansen, „De kerkelijke tucht”, bladz. 53, 309.

Mogen, ja moeten wij „uitwerpers” nog broeders noemen? Voor een bevestigend antwoord beroept men zich wel op Hand. 2:29; 3:17; 7:2; 13:15, 26, 38; 22:1; 23:1 en volg.;

„volle” doop aanwezig is. Met instemming haalt Smilde een uitspraak van Drs G. Kramer aan, (hij laat ze cursief drukken), dat de ongelovige, die gedoopt werd, het volle sacrament ook niet heeft (pag. 144). En als Dr Bos de oergerformeerde, door en door reformatische stelling poneert, dat het ongelof van den doopeling het wezen van het sacrament niet vernietigt, omdat ons geloof den doop niet tot doop maakt en omgekeerd ons ongelof den doop niet van zijn kracht berooft en dat derhalve een wettig, dat is naar Gods ordinantiën bedienenden doop altijd een ware doop is, dan vaart Dr Smilde met verontwaardiging tegen Dr Bos aldus uit: „En durft men werkelijk volhouden, dat een ongelovige, die formeel wettig gedoopt is, maar tot zijn dood in zijn ongelof volhardde, een waren Chr. doop onderging? Is een doop, waaraan het belangrijkste: de betekende zaak, de toepassing van Christus' genade ontbrak, nog een ware, volle doop in den zin van Rom. 2:28, 29?” (pag. 240).

We zullen dat weer even goed noteeren: de doop welke ongelovigen ontvangen is geen WARE doop? Wat is hun besprekend worden met water en hun door God Zelf toegesproken worden met de bekende woorden: Ik doop U in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes, dan? Over Rom. 2:28, 29 hebben we later nog een appeltje te schillen met Dr Smilde. We concludeeren nu vast, dat volgens Dr Smilde, o, neen, ik vergis me: volgens de leer der synodalistische Gereformeerde Kerken in de concrete werkelijkheid voorkomen een „ware”, „volle” en een „niet-ware”, „niet-volle” doop.

Zoo vast is Dr Smilde overtuigd, dat de synode van 1905 deze leer bindend vastlegde, dat hij uitdrukkelijk verklaart, dat de stelling van Prof. L. Lindeboom, dat de doop niet iets verzegt dat in den mensch aanwezig is of voorondersteld wordt aanwezig te zijn, MAAR de belofte van het genadeverbond, door deze synode zakelijk werd veroordeeld. Ze sprak wel niet een duidelijk, een „rechtstreeksch” anathema over deze leer uit, omdat zij deze vaste overtuiging van mannen als Lindeboom, Bos e.s. als een „inconsequentie”, een onklaarheid in het denken van deze theologische kinderkins beschouwde en ze daarom niet zoo serieus nam, maar ze wees desniettemin deze opvatting van den doop toch nadrukkelijk af (pag. 270).

Ik ga op deze kwestie nu niet in, ik wil alleen uitspreken, dat ik dankbaar ben dat eindelijk open en fier verklaard wordt, dat de synodes van 1942 e.v. jaren deze opvatting van Lindeboom en de zijnen zakelijk hebben veroordeeld.

Bijzonder duidelijk is ook wat Dr Smilde schrijft over de synodale leer omtrent den grond van den doop. Op pag. 114 van zijn boek betoogt Dr Smilde „dat er voor Kuyper geen tegenstelling bestaat tusschen genadeverbond en wedergeboorte. Beide kunnen z.l. als grond voor den doop gelden”. Deze laatste bewering is volkomen juist. Als Dr Smilde ook de honderden Herauten zou hebben bestudeerd, waarin het bijna week in week uit over deze kwesties ging, dan zou hij onder heel veel ander moois ook het volgende interessante betoog van Kuyper hebben gevonden.

meer aan de kerk en haar weldaden. Komen wij toch nog eens in hun kerkdiensten, dan staan wij daar, volgens Voetius, op één lijn met de heidenen en de Joden en met iedereen, die de kerk maar bezoeken wil. Een derde gevolg is voor ons, dat wij door de synodocraten van den broederlijken omgang zijn uitgesloten. De wederdoopers en ook de roomschen willen ook uitsluiten van den burgerlijken en maatschappelijken omgang en de conversatie. Maar de Schrift leert in 1 Corinthhe 5:9-11, dat de burgerlijke en maatschappelijke gemeenschap door den ban niet wordt verbroken. De synodocraten kunnen ons wel in zaak en bedrijf hebben. En wij kunnen ook bij hen in betrekking enz. zijn. Ook mag men met een gebannene niet de huwelijksgemeenschap verbreken. Maar de Geestelijke gemeenschap, de gemeenschap door den Geest Gods, is verbroken¹⁵⁾.

¹⁵⁾ 28:17; vergel. Rom. 9:3, waar de apostelen de Joden nog met „broeders” aanspreken. Men lette er echter op, dat de apostelen dat „broeders” gebruiken, voordat het tot een officiële verwerping en uitwerping daar is gekomen, zodat men met een beroep op die plaatsen voorzichtig moet zijn.

Als Christus zegt tot Judas (Matth. 26:50): „Vriend, waartoe zijt gij hier?”, dan gebruikt Hij niet het woord *philos* (vriend) als in Joh. 15:14, 15, maar *hetairos*, dat niet bepaald „vriend”, maar meer *makker*, kennis beteekent, vergelijk Matth. 11:16; 20:13; 22:12, zodat het komen van *philos* tot *hetairos* in den mond van Jezus tegenover Judas voor laatgenoemde inhoudt, dat Christus al afstand heeft genomen van hem en Hij hem als een kennis zonder meer neemt. Daarom kan men zich op dezen tekst niet beroepen voor het toekennen van den vriendennaam aan synodocraten.

Ten slotte, als in de gelijkenis van Lucas 16 de rijke man Abraham „vader” noemt (vs 24) en Abraham zijn antwoord begint met „kind” (vs 25), lette men volgens Prof. Greijdanus op de *eleeselijke* verwantschap, welke daarin uitkomt.

Al met al geloof ik, dat men niet zoo gemakkelijk Bijbelplaatsen zal kunnen bijbrengen, om te bewijzen, dat wij de synodocraten nog broeders moeten noemen. Doch ook niet voor het tegendeel.

¹⁶⁾ Jansen, „De kerkelijke tucht”, 312, zie ook Bouwman, „Geref. Kerkrecht”, deel 2, 643 en volgende, zegt, dat de ge-excommuniceerde van den broederlijken omgang is uitgesloten. De intieme omgang en het broederlijk verkeer zijn af-

Aan Kuyper werd n.l. eens door een lezer gevraagd of het waar was, dat naar zijn opvatting de doop aan de kinderen niet „op grond” van het genadeverbond, maar „op grond” van een onderstelde genadedaad Gods aan de zielen zou moeten worden bediend. Als Kuyper op deze vraag ingaat toont hij zich zeer verbaasd. Er wordt, zoo betoogt hij, door wien zoo vraagt, een tegenstelling gezocht „tusschen twee dingen, die in het minst geen tegenstelling vormen”. „Natuurlijk — zoo schrijft Kuyper dan — belijden ook wij van heelerharte, dat „de grond” voor den doop der kleinen ligt in het Genadeverbond, en het kan niet anders dan ons bedroeven, zoo dikwijls we ontwaren, dat er heusch nog broeders zijn, die ook maar één oogenblik zich kunnen inbeelden, dat wie ook onder ons, hierover anders denkt. Dit zou eenvoudig ketterij zijn. Maar als we nu ontwaren, dat dit Genadeverbond in veler schatting iets uitwendigs gaat worden, waarbij men ganschelijk niet meer gevoelt, wat er het geestelijk motief van is, en we merken, dat diengevolge ook over den heiligen doop denkbeelden ingang vinden, die geheel in strijd zijn met hetgeen onze kerken over het sacrament belijden, en met hetgeen ons in de Schrift over den heiligen doop geleerd wordt, doen we dan zoo verkeerd, als we, om dit kwaad te stuiten, en weer tot nadenken, en tot geestelijke opvatting van het Genadeverbond te prikkelen, van den naasten tot den diepsten grond overgaan, en alsnu opzettelijk doen uitkomen, dat de grond voor den heiligen doop nooit anders dan in het geloof kan liggen (!!!!), en dat geloof in kinderen, die in zonde ontvangen en geboren zijn, zelfs als geloofszaad of geloofsvermogen, nooit denkbaar is noch ooit kan bestaan zonder wedergeboorte?

Natuurlijk, met uw zeggen: „Dat uw huis op zijn fundamenten staat” heb ik vrede, maar als er nu bouwheeren komen, die te Amsterdam de p a l e n onder het fundament vergeten, als het huis maar een fundament heeft, dan ontstaat er levensgevaar, en dan doet o.i. de man nog zoo kwaad niet, die eens hardop roept: „Het huis moet rusten op de ingehelde p a l e n”. (Heraut No. 939, 12 Dec. 1895).

Men hoort het: voor Kuyper zijn de beide stellingen: de wedergeboorte is de grond van den doop, en: het genadeverbond is de grond voor den doop, materieel volkomen aan elkaar gelijk. Waar wedergeboorte is, daar, maar daar ook alleen, is het genadeverbond. En omgekeerd: waar het genadeverbond werkelijk is, is de wedergeboorte! Niet-wedergeborenen zijn kort en goed bondelingen-in-schijn („Uit het woord”, V pag. 189). Daarom is ook de uitspraak: „dat alle kinderen der geloovigen op grond van het voorafgaande onderstelde genadewerk moeten en mogen gedoopt worden” (E Voto III, pag. 60) voor Kuyper zakelijk geheel identiek aan de bewering, dat de kinderen der geloovigen moeten en mogen gedoopt worden op grond van hun verondersteld deel hebben aan het genadeverbond en de belofte daarvan.

Wat deden nu volgens Dr Smilde de synodes der gebonden Gereformeerde Kerken? Wexen ze de leer van Kuyper af? Corrigeerden ze hem? Mitigeerden ze

Als de synodocraten hun kerkelijke banvonnissen ernstig genomen hadden, hadden zij ons als lid van alle christelijke organisaties moeten royeeren. Zij hebben dat niet gedaan, om allerlei redenen wellicht. Doch zeker ook hierom niet, dat zij hun kerkelijk gesproken woorden, waarbij wij van het koninkrijk Gods zijn uitgesloten, niet ernstig nemen. Zij willen die woorden niet laten gelden gelijk Christus wil, dat de uitsluiting van 't koninkrijk Gods zal gelden. Wij moeten erkennen, dat ook wij vaak den ernst en de kracht van die woorden der uitsluiting verloochend hebben, doordat wij afgesneden kerkleden wel van de gemeenschap der kerk losmaakten, maar hen verder rustig in alle christelijke organisaties lieten blijven en daar met hen samenwerkten alsof zij nog de beste christenen waren. Zoo wordt echter de bekeering van de afgesnedenen verhinderd. Als iemand alleen van de kerk los is, maar overigens in het christelijke leven gewoon kan meedoen, voelt hij niet wat de kerkelijke ban voor zijn leven beteekent. Dan kan hij ook niet zijn ellendigheid leeren beseffen.

Zoo moeten wij tot de conclusie komen, dat de vrijgemaakten nog leden zijn van de A. R. P., omdat de synodocraten niet ernstig nemen, dat de vrijgemaakten buiten het koninkrijk Gods staan. De vrijgemaakten zijn lid en kunnen alleen lid zijn door de Woord Gods verkrachtende inconsequentie der synodocraten. Het

gebroken. Maar de burgerlijke en maatschappelijke omgang blijven, want in 1 Corinthhe 5:9, 10 schrijft Paulus: „Ik schreef u reeds in dien brief, dat gij niet moet omgaan met hoerders; niet met de hoerders uit deze wereld in het algemeen of met de geldgierigen en oplichters of afgodendienaars, want dan zou men wel de wereld moeten uitgaan”. Want die buiten zijn, dat wil zeggen die buiten de kerk zijn, zal God oordeelen en niet de kerk door haar tucht, vers 13. De Roomschen en Dooperschen wilden alle burgerlijke en maatschappelijke gemeenschap met uit de kerk gebannenen verbreken, maar dat standpunt mag de kerk niet innemen, omdat Gods Woord dat verbiedt. Als de synodocraten dus zeggen, dat wij op ons standpunt met hen allen burgerlijken en maatschappelijken omgang moeten afbreken, kepen zij toch de regels der Schrift niet.

zijn sterke uitspraken? Geen sprake van! Het ging daar bij deze kwestie heelemaal niet tegen Kuyper. Kun je begrijpen! Die werd volkomen als 24 karaat zuiver erkend en zijn gedachten werden zelfs door deze synodes geijkt! Hoor maar: „Van niet minder belang (dan de uitspraken over de verzegelde kracht van den doop n.l. — C. V.) is hetgeen de synode besloot inzake de kwestie van den grond van den kinderdoop. We zagen boven (bedoeld is het citaat van Dr Smilde, dat ik zoo juist aanhaalde — C. V.), dat Kuyper wel sprak van de veronderstelde wedergeboorte als grond voor den doop, maar hij zag hierin geen tegenstelling met het genadeverbond als den breederen grondslag”. Op deze wijze, zoo wil Dr Smilde zeggen, raakte de synode Dr Kuypers beschouwingen met geen vingertje aan! Als de synode zegt: de grond van den doop is het bevel en de belofte Gods, dan is dat zakelijk immers toch ook: op grond van bevel en wedergeboorte? Wees de synode dan heelemaal niets af, corrigeerde ze niets? Jawel! Maar, — zoo zegt Dr Smilde — niets van Dr Kuyper, doch alleen maar van zijn leerlingen! Kuypers „leerlingen, de B-broeders, spitsten de idee der onderstelde wedergeboorte als eenigen grond van den doop toe. Zoo kwam het tot de oppositie der A-broeders, ook vertolkt in de Vijf stellingen. Bavinck steunde hen hierin. De synode kwam aan dit bezwaar tegemoet door uit te spreken: dat het echter minder juist is te zeggen, dat de doop aan de kinderen der geloovigen bediend wordt op grond van hunne onderstelde wedergeboorte, omdat de grond van den doop is het bevel en de belofte Gods”.

Men ziet het. Volgens Dr Smilde en de zijnen hebben de synodes hunner kerken de geheele kuypersiaansche leer van de veronderstelde wedergeboorte als den „geestelijken”, „dieperen” grond van den doop met huid en haar de kerken ingedragen en plechtiglijk als leer van de Kerk, dus als goddelijke waarheid, geijkt. Het „minder juist” in de synodale uitspraak richtte zich alleen tegen de stoute leerlingen, die vergaten, dat wedergeboorte en verbond toch eigenlijk wezenlijk één waren en daarom in hun geboortheid alleen maar van wedergeboorte spraken. De synodes gebruikten wel andere formuleringen dan Kuyper in den regel bezigde, maar zakelijk spraken zij toch hetzelfde uit. Want én voor de synode én voor Dr Kuyper waren — althans volgens Dr Smilde — belofte en verbond zakelijk hetzelfde als wedergeboorte. Immers alleen waar de wedergeboorte plaats vindt is werkelijk en feitelijk het verbond en de belofte aanwezig. En waar de belofte en het verbond werkelijk opgericht wordt, daar is onmiddellijk de wedergeboorte. En dus zegt hij die doopt op grond van bevel en belofte Gods materieel volkomen hetzelfde als hij die wil doopen op grond van bevel Gods en wedergeboorte.

Hoe erg het felt ook is, dat een kerk zulke stellingen als goddelijke waarheid fixeert, nu het eenmaal inderdaad een feit is, zijn we Dr Smilde zeer dankbaar dat hij den dikken mist dien zijn broeders-in-de-gebondenheid over het goddelijke werk hunner synodes zoo volijver laten neerkomen met den frisschen wind van eerlijk onderzoek grondig wegblaast.

C. V.